

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-22.06- 05.01/172.00.1/Б/ВК8.1 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
інформаційно-комп'ютерних
технологій

31 08 2023 р.,

протокол № 5

Голова Вченої ради

 Тетяна НІКІТЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Радіонавігація та геоінформаційні системи»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 172 «Телекомунікації та радіотехніка»,
освітньо-професійна програма «Інформаційні відеосистеми та
системи контролю доступу»
факультет інформаційно-комп'ютерних технологій
кафедра комп'ютерних технологій у медицині та телекомунікаціях

Схвалено на засіданні кафедри
комп'ютерних технологій
у медицині та телекомунікаціях
28 08 2023 р.,
протокол № 7

Завідувач кафедри
 Владислав ЧУХОВ

Гарант освітньо-професійної
програми
 Олександр АНДРЕСВ

Розробник: к.т.н., доцент ГОРШЕНІН Олександр

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф - 22.06- 05.01/172.00.1/Б/ВК8.1 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань 17 – «Електроніка та телекомунікації»	за вибором (нормативна, за вибором)	
Модулів – 1	Спеціальність 172 – «Телекомунікації та радіотехніка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2023-й	2023-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		3	3
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних <u>3</u> самостійної роботи – <u>6</u>	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		<u>32</u> год.	<u>8</u> год.
		Практичні	
		<u>16</u> год.	<u>6</u> год.
		Лабораторні	
		<u>—</u> год.	<u>—</u> год.
		Самостійна робота	
<u>102</u> год.	<u>136</u> год.		
Вид контролю: <u>залік</u>			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 32 % аудиторних занять, 68 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 9 % аудиторних занять, 91 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф -22.06- 05.01/172.00.1/Б/ВК8.1 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Радіонавігація та геоінформаційні системи» є придбання студентами знань і навичок щодо практичного використання радіонавігаційних і геоінформаційних систем у майбутній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з основними принципами побудови та застосування геоінформаційних та радіонавігаційних систем;
- засвоєння теоретичних основ, основних принципів реалізації та можливостей сучасних геоінформаційних технологій;
- формування здатності застосовувати знання новітніх геоінформаційних та радіонавігаційних технологій у практичній діяльності;
- формування здатності проведення досліджень у напрямку аналізу характеристик радіонавігаційних систем;
- формування здатності працювати з науково-технічною літературою та відкритими джерелами геопросторової та навігаційної інформації.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 172 «Телекомунікації та радіотехніка»:

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК7. Здатність працювати з науково-технічною літературою та іншими джерелами інформації.

СК8. Здатність новітніх технологій передавання, приймання і обробки інформації застосування новітніх технологій передавання, приймання і обробки інформації.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 172 «Телекомунікації та радіотехніка»:

ПРН3. Знати теоретичні основи, принципи побудови та функціонування сучасних та перспективних телекомунікаційних і радіотехнічних систем, комплексів, технологій, пристроїв та їх компонентів;

ПРН4. Знати та розуміти принципи та методи дослідження, проектування, модернізації, впровадження та експлуатації сучасних та перспективних телекомунікаційних і радіотехнічних систем, комплексів, технологій, пристроїв та їх компонентів за напрямком професійної діяльності;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф -22.06- 05.01/172.00.1/Б/ВК8.1 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 4

ПРН5. Знати, розуміти та вміти застосовувати сучасні методи наукових досліджень, організації та планування експерименту, комп'ютерних методів та технологій моделювання та обробки отриманих результатів у сфері телекомунікації та радіотехніки, інтерпретувати результати досліджень, оцінювати їх адекватність та ефективність.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи геоінформаційних систем.

Тема 1. Принципи побудови геоінформаційних систем.

Загальна характеристика геоінформаційних систем. Шари карти. Цифрові карти в геоінформаційних системах. Структура ГІС. Застосування ГІС. Організація даних геоінформаційних систем: бази даних і об'єкти. Геодезичні та прямокутні координати. Джерела цифрових карт та космічних знімків. Сервіси карт та супутникових знімків в Інтернеті.

Тема 2. Основи роботи з QGIS.

Основні можливості і особливості QGIS. Навігація по карті і символізація в QGIS. Використання сервісів карт в QGIS. Векторні дані, їх створення та робота з ними. Растрові дані та робота з ними. Атрибути та надписи. Геопросторовий аналіз. Формування, підготовка макету та друк документа карти.

Змістовий модуль 2. Радіонавігаційні системи

Тема 3. Загальні принципи побудови радіонавігаційних систем.

Класифікація та загальні принципи побудови радіонавігаційних систем. Характеристика та класифікація методів визначення МЗ ОС РТС. Сучасні РНС в світі.

Тема 4. Точність і робочі зони радіонавігаційних систем.

Точність визначення координат об'єктів спостереження позиційними методами. Робочі зони радіонавігаційних систем. Методи виміру радіонавігаційних параметрів. Виміри часу запізнення та кутів надходження сигналів в РНС.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф -22.06- 05.01/172.00.1/Б/ВК8.1 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 5

Тема 5. Принципи побудови радіонавігаційних систем.

Основні принципи побудови системи глобального позиціонування. Робота з даними GPS в GIS. Особливості будови та функціонування РНС ближньої навігації. Використання GPS трекерів та QGIS.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Основи геоінформаційних систем								
Тема 1. Принципи побудови геоінформаційних систем		8	2	10		2		40
Тема 2. Основи роботи з QGIS		10	12	58			2	50
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	100	18	14	68	94	2	2	90
Змістовий модуль 2. Радіонавігаційні системи								
Тема 3. Загальні принципи побудови радіонавігаційних систем		4		4		2		16
Тема 4. Точність і робочі зони радіонавігаційних систем		6		16		2		14
Тема 5. Принципи побудови радіонавігаційних систем		4	2	14		2	4	16
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	50	14	2	34	56	6	4	46
ВСЬОГО	150	32	16	102	150	8	6	136

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф -22.06- 05.01/172.00.1/Б/ВК8.1 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 8/6

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Дослідження джерел цифрових карт.	2	
2	Створення та вивчення базової карти.	2	2
3	Атрибути та надписи.	2	
4	Створення векторних даних.	2	
5	Робота з растровими даними.	2	
6	Геопросторовий аналіз.	2	
7	Підготовка макету карти.	2	
8	Використання GPS трекерів та QGIS.	2	4
РАЗОМ		16	6

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Принципи побудови геоінформаційних систем

1. Сервіси карт та супутникових знімків в Інтернеті.
2. Основні системи координат.

Тема 2. Основи роботи з QGIS.

1. Навігація по карті і символізація в QGIS.
2. Прийоми редагування векторних даних.
3. Використання сервісів карт в QGIS.
4. Методи геопросторового аналізу в ГІС.

Тема 3. Загальні принципи побудови радіонавігаційних систем

1. Сучасні РНС в світі.

Тема 4. Точність і робочі зони радіонавігаційних систем

1. Виміри часу запізнення та кутів надходження сигналів в РНС.

Тема 5. Принципи побудови радіонавігаційних систем

1. Особливості будови та функціонування РНС ближньої навігації.
2. Програми для GPS трекінга в сучасних телекомунікаційних приладах.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф -22.06- 05.01/172.00.1/Б/ВК8.1 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 7

7. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачені.

8. Методи навчання

Проведення лекцій, практичних занять, модульний тестовий контроль, залік.

9. Методи контролю

Модульний контроль проводиться у вигляді тестового контролю з урахуванням виконання завдань практичних робіт. До складу питань тестового контролю входять теоретичні завдання у тестовій формі. Оцінювання практичних вмінь здійснюється за результатами виконання практичних занять.

Екзамен проводиться у тестовій формі в електронному вигляді шляхом заповнення Google- форм, що містять теоретичні питання модулів.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота												Сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2						
T1	T2	Пр1	Пр2	Пр3	Пр4	Пр5	Пр6	Пр7	T4	T5	T6	Пр8	
10	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10	20	100

При умові, що за кожним змістовним модулем студент набрав не менше ніж 60% балів підсумкового тесту, він отримує поточну оцінку за загальною сумою балів згідно таблиці.

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D		64-73
E	Задовільно	60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф -22.06- 05.01/172.00.1/Б/ВК8.1 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 8

11. Рекомендована література

Основна література

1. Фриз С.П., Андреев О.В., Рихальський О.Р., Дубина О.Ф. Теорія і техніка радіолокації та радіонавігації : навчальний посібник. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. – 178 с.
2. Супутникова радіонавігація. – К.: Техніка, 2004. – 328 с.; іл. – Бібліогр.: с. 320–325.
3. T. Sutton, O. Dassau, M. Sutton. A Gentle Introduction to GIS. Brought to you with QGIS, a Free and Open Source Software GIS Application for everyone. – South Africa, Eastern Cape: Chief Directorate: Spatial Planning & Information, Department of Land Affairs, Eastern Cape, 2009.– 99 с.
4. QGIS Desktop 3.28 User Guide.– QGIS Development Team, 2004-2020. – 1475с.
5. QGIS Training Manual. – QGIS Project. Oct 18, 2023. – 687с.

Допоміжна література

1. Аналіз космічних знімків у геоінформаційних системах : робочий зошит. Частина 2 / С. М. Бабійчук, Т. Л. Кучма, Л. Я. Юрків, О. В. Томченко ; за ред. С. О. Довгого. – Київ.: Національний центр «Мала академія наук України», 2021. – 224 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.qgis.org/>. – домашня сторінка QGIS.
2. <https://www.openstreetmap.org/>. – набори даних "Вулиці та місця" з OpenStreetMap.
3. <https://ngi.dalrrd.gov.za/>. – межі власності (міські та сільські), водні об'єкти з NGI.
4. <http://srtm.csi.cgiar.org/>. – SRTM ЦМР від CGIAR-CGI.
5. <https://www.topo-gps.com/android/uk/посібник/html/index.html>. – посібник з топографічних карт навігаційного додатка Торо GPS для Android.